

Bakalářská práce Anežky Klimentové se zabývá dílem světově proslulého japonského autora Haruki Murakamiho. Jejím hlavním cílem, deklarovaným v titulu práce, bylo provést naratologickou analýzu jednoho jeho konkrétního díla – románu *Afterdark*. Tomuto cíli je podřízena většina jejího střídavého a analyticky sevřeného textu.

Autorka vychází z relevantní odborné literatury a s její oporou se postupně věnuje jednotlivým aspektům standardní naratologické analýzy. Nejdéle přitom prodlévá u postav a jejich vzájemných vztahů. Z textu je zřejmé, že tento aspekt ji při četbě zaujal nejvíce – analýza této části je nejen nejdelší, ale také nejbarvitější a nejvíce míří k interpretaci smyslu románu. Partie o vypravěči, prostoru a času pak specifikují, pomocí jakých prostředků autor buduje významy textu. K tomuto hlavnímu směru podniknuté analýzy nemám žádné připomínky a z tohoto hlediska hodnotím práci jako velmi zdařilou.

Diplomantka však v anotaci (nikoli v názvu práce) deklaruje ještě jeden zorný úhel: pozici Murakamiho díla v rámci vertikálního modelu literatury. V textu samém je však uvažování o tomto problému přítomno víceméně okrajově a jeho promyšlení není zcela konzistentní. Nedomnívám se, že jde o zásadní vadu této práce, zvolený problém je metodologicky neobyčejně obtížný, neexistuje k němu relevantní teoretická literatura a v případě Murakamiho by sám vydal na magisterskou práci. Nadto diplomantka má v textu práce několik cenných postřehů, jež pro další bádání o vertikálním modelu literatury, které je u nás v počáteční fázi konkrétních textových analýz, může být užitečné.

Jednou z těchto konkrétních analýz je i má studie, na niž se diplomantka odvolává. To, co jsem o odlišnosti jednotlivých rovin zjistila v případě Nerudových próz, patrně nemá obecnou platnost. To může ukázat až řada podobných analýz provedených na dílech jiných autorů. Psychologizace (což je rys, jehož se diplomantka zachytává nejčastěji) je u Nerudy skutečně příznakem roviny střední, ale proto nemůžeme Dostojevského *Zločin a trest* považovat za dílo této roviny. Jde totiž hlavně o způsob této psychologizace a čtenářské efekty, jež vyvolává (např. do jaké míry jde o hloubkový psychologický ponor, anebo zda jde jen o „povrchovou“ zaplněnost textury informacemi o tom, co se děje v nitru postav – což je právě případ Nerudových povídek ze střední roviny). Za jediné obecně platné kritérium odlišující od sebe díla jednotlivých rovin považuji (v návaznosti na Umberta Eca) míru významové otevřenosti/uzavřenosti díla, kdy díla vysoké roviny mají nejširší sémantické pole a jsou přístupna největšímu množství smysluplných interpretací. V konkrétních dílech se ovšem tento princip projevuje velmi rozmanitým způsobem, v závislosti na autorově osobním stylu a dobových literárních a jiných normách.

Diplomantka v závěru situuje Murakamiho dílo do roviny vysoké. Na tom, že nepatří do roviny nízké, se bezesporu shodneme. Netvrdím, že Murakamiho dílo patří do roviny střední, avšak diplomantčiny argumenty, proč tomu tak není (odvozené de facto z mých dílčích zjištění týkajících se Nerudových povídek), mne neuspokojují. Střední rovina se zejména v současné literatuře projevuje namnoze jinak než u Nerudy (viz diplomové práce o R. Fulghumovi, P. Coelhoovi či M. Vieweghovi obhájené na naší fakultě). Mohla by se diplomantka při přípravě na obhajobu nad tímto problémem znovu zamyslet? Doporučuji soustředit se přitom na v textu opakovaně konstatovanou schematičnost postav a na úlohu popkulturních aluzí. Mohla by se při obhajobě pokusit o vystižení modelového čtenáře, jemuž jsou Murakamiho díla určena?

Závěr: Navzdory výše vzneseným připomínkám považuji bakalářskou práci Anežky Klimentové za poučenou a inspirativní (o čemž ostatně svědčí i délka mého posudku). Plně ji proto doporučuji k obhajobě.